

Tips online focusgroepen

Online focusgroepen verschillen op een aantal punten van fysieke bijeenkomsten. We zetten de belangrijkste verschillen en tips voor je op een rij.

Voordelen online focusgroep

- Kost deelnemers minder tijd, doordat ze geen reistijd hebben.
- Het kan laagdrempeliger zijn, aangezien fysiek contact ontbreekt. Sommigen voelen zich daardoor meer op hun gemak en veilig.
- Je bereikt er groepen mee die niet naar een fysieke bijeenkomst kunnen of willen komen.

Nadelen online focusgroep

- Voor minder digitaal vaardige deelnemers lastiger, doordat ze onzeker zijn over hun computergebruik.
- Minder interactie tussen de deelnemers en daardoor minder groepsdynamiek.
- Minder non-verbale communicatie.
- Minder persoonlijk contact tussen de gespreksleider en de deelnemers en tussen de deelnemers onderling.

Tips voor het organiseren van online focusgroepen

- Regel naast de gespreksleider een assistent die tevens verantwoordelijk is voor de techniek. De assistent laat de deelnemers binnen, helpt bij de instellingen of problemen en houdt de chat in de gaten.
- Gebruik een online vergaderprogramma waarbij alle deelnemers in beeld kunnen zijn, bijvoorbeeld [Zoom](#), Teams of Skype.
- Stuur de deelnemers vooraf duidelijke informatie over het programma, met de link naar de bijeenkomst, een korte instructie hoe ze in de bijeenkomst komen, eventueel uitleg van de functies en afspraken, zoals camera aan/uit, microfoon aan/uit, gallery view versus speaker view, chatfunctie). Eventueel een telefoonnummer waarop ze de assistent kunnen bereiken.
- Laat deelnemers 10 tot 5 minuten van tevoren inloggen.
- Houd de groep wat kleiner dan bij een fysieke focusgroep: 5 tot 8 personen. Want bij een online bijeenkomst is het lastiger bij te houden wie wat zegt. Dat is makkelijker als je de bijeenkomst opneemt. Vanwege de AVG vraag je hier vooraf toestemming voor, waarbij je meldt dat je de uitspraken anoniem maakt en de opname na verwerking verwijdert.

Tips voor het begeleiden van online focusgroepen

- Spreek een 'etiquette voor online bijeenkomsten' af, bijvoorbeeld microfoon uit, eerst handje opsteken voordat je gaat spreken. Hiermee voorkom je achtergrondgeluiden en dat mensen door elkaar praten.
- Wil je meer spontaniteit? Overweeg deelnemers te vragen hun microfoon aan te laten en spontaan te spreken zonder eerst het handje op te steken. Bij storend achtergrondgeluid, kun je alsnog vragen om de microfoon uit te zetten.
- Zorg dat je regelmatig *in* de camera kijkt en niet alleen naar de vensters. Dat geeft vertrouwen, omdat je de deelnemers daarmee recht aankijkt.
- Zorg voor een informele kennismaking. Vooral bij online focusgroepen is het belangrijk om de

deelnemers op hun gemak te stellen. Vraag deelnemers bijvoorbeeld bij het voorstellen iets te vertellen over een voorwerp dat bij ze in de ruimte staat.

- Maak gebruik van de interactieve mogelijkheden, naast het traditionele vragen stellen, zoals:
  - o Deelnemers in de chat laten antwoorden of voorbeelden te geven, waarna enkele deelnemers hun reactie mondeling toelichten.
  - o Deelnemers opties laten waarderen door een stempel te zetten. Dit kan in Zoom via de functie annotate – stamp.
  - o Deelnemers laten brainstormen via een whiteboard of mindmap-tool. Zoom heeft een whiteboard-functie. Daarnaast zijn er whiteboard tools zoals [Google Jamboard](#) (gratis). Maak van tevoren een nieuw whiteboard aan, deel de link van je whiteboard in de chat. Een mindmap-tool is [Mindmeister](#).

- Online is er minder non-verbale communicatie. Emoties vang je daardoor minder makkelijk op. Wees daarom extra alert op uitingen van emoties en vraag om uitleg. Ook je eigen gevoelens kun je explicieter benoemen.

Tips voor de analyse en rapportage van online focusgroepen

- Bewaar de chat. Hier kun je misschien mooie citaten uit halen voor je rapportage.
- Maak screenshots van het bestempelde document, het whiteboard of de mindmap.

Meer tips voor online focusgroepen

[10 tips voor het faciliteren van een online focusgroep](#) op Frankwatching

[Online focusgroepsgesprekken als methode van data verzamelen](#) in Tijdschrift Kwalon